

TOMÍK

Časopis turistických oddílů mládeže

Mimořádné vydání k třiceti letům svobody

LISTOPAD 2019

Jan Stráský na poslední turistické cestě

Je to zvláštní, že si člověk vybaví tolik detailních okamžiků, situací a zážitků, když se dozví, že ten druhý už není. U Jana Stráského, který 6. listopadu zemřel ve věku 78 roků, je tomu nejinak.

Poznal jsem ho v době, kdy asociace tomíků vznikala. Někdy v letech 1991 nebo 1992. Požádal jsem ho o to, zda by svou autoritou nechtěl náš spolek zaštitit coby protektor. Inspiraci skauty v té věci nepopírám. Jan Stráský neváhal ani minutu. Jakkoliv se to dneska může zdát zvláštní, našli jsme k němu cestu dříve než k Janu Havelkovi. Přispěla k tomu bezesporu i jistá lidovost, nestrojenost a přímočarost tehdejšího československého ministerského předsedy. O něco později jsme s ním, Janem Havelkou a Jiřím Homolkou hledali model vzájemného soužití tomíků a klubu. Oba zkušené mužové, významný politik a jeden z kapitánů českého průmyslu, neváhali přijet za dvěma zelenáči do Roztok.

Ten dobrý modus vivendi jsme našli na dlouhých dvacet roků a Jan Stráský to ve všech klubových rolích respektoval.

Neznamená to, že jsme nebyli tu a tam ve při. Ale to je pryč a bylo dávno před tím, než zemřel. V roli ministra Klausových vlád dovedl ztratit slovo pro dobrou věc. Mám na mysli třeba přímluvu za Nadaci Klíček, která v té době čelila jedné z mnoha nepřízní osudu – a ministr zdravotnictví jí uměl pomoci. S Janou Maškovou-Mášou jsme s ním dělali rozhovor do Tomíka v době, kdy druhá Klausova vláda podávala demisi. Byl trochu rozmrzelý – ale odpovídal věcně a otevřeně. Demise ho mrzela, práci, kterou měl rád, chtěl dělat dál.

Pan doktor, neboť tak jsme ho my mladší oslovovali, mluvil hlubokým hlasem s nezaměnitelnou dikcí. Uměl být i plamenným řečníkem, rád řídil (auto, vládu, ministerstva, dlouhé roky klubové finance a později celý Klub českých turistů).

Vášnivě kouřil. Startky nebo jiné levné cigarety. Stačilo mu podat ruku a měli jste spolehlivou nikotinovou dávku na půl roku dopředu. Na nás, kdo k obědvání později vyžadovali nekuřácké restaurace, hleděl shovívavě – a s jistým despektem.

Dýchal pak pro Šumavu a turistiku. Vášnivě a se zápalem. Procestoval na motorce i jinak velký kus světa a řada z nás dobře pamatuje sněmy tomíků, kde nám o tom u diapozitivů vypravoval. Nad bojem s lykožroutem bychom se asi zcela neshodli, ale to, že výborný znalec Šumavy prosadil dodnes fungující místa pro nocování v šumavských lesích, byl skvělý počín.

Vedle mnohdy nekonečných jednání ústředního klubového výboru ho vidím na našich sněmech a všelijakých radostných výročích či oslavách. Měli jsme stejný hudební vkus, a tak když zněl na parníku či v nějakém sále jazz (a to bylo třeba díky mladým poděbradským muzikantům svého času dosti často), pan doktor evidentně pookřál a culil se.

Snad neudělám nic špatného, když vzpomenu i na slavnostní příležitost, kdy Jan Havelka dostával od francouzského velvyslance významné ocenění. Byl jsem tam – nevím, jak se to stalo – s jednou z nejhezčích mladice roztockých. Přítomný pan doktor popatřil na ni – dlouze, na mne – krátce, a – mrkl. Spiklenecky, nepřehlédnutelně a snad i obdivně.

Mozková příhoda před čtyřmi roky vzala Janu Stráskému kus hybnosti a později i naději. Naši Velkou knihu o tomících jsem mu donesl už do pražského rehabilitačního ústavu a později jsme ho s Janem Havelkou navštěvovali v Prachaticích. Jsem rád, že jsem mu stihl ukázat náš dům v Rožmberku. O dva roky dříve se velmi vehementně přimlouval u krumlovských turistů, aby nám levně prodali ten sousední. Nedopadlo to a oba jsme měli radost, že tomíkům bude sloužit jiný, ještě lepší.

S Janem Havelkou jsme plánovali další společnou výpravu, letos v létě. Tu už jsme bohužel nestihli. Přejme Janu Stráskému v turistickém nebi vše dobré. Jazz, dostatek kuřiva a spoustu pěkných vyhlídek na dobře značených turistických stezkách. **O tom, že k němu zaletí přívětivé vzpomínky stovek lidí, které na své pouti životem potkal a kteří ho měli rádi a vážili si ho, nepochybuju ani na vteřinu.**

Tomáš Novotný

OBSAH

listopad 2019

str. 4	ANKETA - Kamil Podroužek
str. 5	Jan Havelka
	Radka Šumerová
str. 6	Pavel Vaňásek
	Aleš Sedláček
str. 7	Edy Zajíc
	Václava Hušková
str. 8	Tom Weicht
str. 9	Tomáš Novotný
str. 10	Denis Bilík
	Helena Podroužková
str. 11	Michal Merhaut
str. 12	Nekonečný příběh brigád na Olšovci, Karel Zavadský
str. 13	Pastorek ve mýně, Tomáš Novotný
str. 14	FOTOSOUTĚŽ, ústř.
str. 15	Je olezlá. Natřeme ji?, tn, jh
str. 16	Máme tábořiště!, Soňa Novotná
	Oddíl Sedmička Ostrava slavil 40, Ivana Černíková
str. 17	Na křižaly do Oparna, Zdeněk Šmída
str. 18	První akce Ještěrek, Vít Procházka
	Letní sraz v Mikulášovicích, ústř.
str. 19	Podzimní gruntování na Kamenice, Pavel Vaňásek
	Všetinnští Skorci sázeli stromky, ústř.
str. 20	Vyzvědači, Tomek Hurt

Jak prožívala právnička a později dlouholetá členka náčelnictva tomíků revoluci? Odpovědi Radky Šumerové (na fotce z roku 1990) a dalších jedenácti laskavých přispěvatelů našeho časopisu hledejte uvnitř listu.

ANKETA

Třicet roků svobody je pro řadu čtenářů těchto řádek i třicet let svobodné práce s tomíky a pro tomíky. Ti mladší, narození už po pádu zločinného komunistického režimu, vyrazí na turistické výpravy, tábory a zahraniční toulky pod hlavičkou svobodného spolku zrozeného v tyglíku revolučních dob.

Oslovil jsem jedenáct vedoucích našich oddílů různého věku z celé naší republiky (a také dva skauty, woodcraftera a nám blízkého Jana Havelku).

1) Co se ti honilo hlavou? Cos plánoval? Jak jsi tuhle dobu prožíval? A pokud se do tvého přemýšlení v těch krásných dnech promítal i oddíl, tomíci, o čem jsi tehdy snil? Neptám se moc romanticky?

2) A tvoje největší radost? Myslím stav věcí veřejných, skautských, tomických...tak trochu při ohlédnutí dozadu.

3) Největší žalost dneška?

Odpovědi, tu ostré, tu smířlivé, svědčí o pestrosti doby, nadějích, zklamáních i obavách z dneška. Svědčí ale hlavně o tom, že spolkoví lidé (nejen) u tomíků jsou pestrým společenstvím s často odlišnými názory a postoji. To jim nebrání ve společném díle – a tak je to dobře.

Tomáš Novotný

Ilustrační foto: Tomek Hurt

Já si pamatuji, že 17. listopadu 1989 byl pátek. V sobotu jsme měli oddílovou výpravu po stopách koněspřežné železnice Praha-Lány a chytali jsme se tajně proniknout do prezidentské obory v Lánech a zakreslit a nafotit dosud patrné pozůstatky trasy koňky.

Vzpomínám, že jsem na Národní třídě měl největší strach z toho, že mě zatknou, vezmou do vazby na 24 hodin, což mohli tehdy bez udání důvodu udělat, a ze sobotní oddílové výpravy nebude nic. Protože sem jel z vysokoškolských kolejí rovnou domů, měl jsem tehdy při demonstraci na Národní na zádech kletř se skripty a vybavením na tu sobotní výpravu, což mi docela pomohlo. Když jsme pak utíkali přes rampu Národního divadla a řezali do nás v tom úzkém průchodu příslušníci Veřejné bezpečnosti obušky, skoro všechny rány vykryl ten batoh. Asi pěti z nás se pak podařilo oběhnout za Novou scénou zaparkované antony a zadem se dostat až ke Smíchovskému železničnímu mostu a

po něm na druhou stranu Vltavy. V sobotu jsem tedy vedl tu oddílovou výpravu na Lány a v pondělí jsem přišel do školy, studoval jsem třetím rokem etnografii a historii na Filozofické fakultě UK v Praze, s tím, že vyvěším na hlavní nástěнку ostrý protest: „Tak takhle, soudruzi, ne!“. Místo toho jsem nastoupil do tvořícího se stávkového výboru FF UK a pak přešel do propagační sekce, kde jsme se zabývali celé dny a noci malováním a vylepováním plakátů, které seznamovaly ostatní lidi s postojem vysokoškoláků a reagovaly na události (např. na nepravdivé informování o zásahu pořádkových jednotek na Národní třídě: „Československá televize lže, jako když Rudé právo tiskne“, nebo „Fideli, drž hubu nebo potopíme Kubu“ – v reakci na prohlášení představitelů Kubánské lidové republiky poskytnout vojenskou pomoc k potlačení protisocialistických živlů v Československu.)

Ty první dny to bylo nejhorší. Nevěděli jsme, jak to s námi dopadne. Ale současně jsme byli hrozně silní. Jednak jsme věděli, že máme pravdu: bez svobody myšlení a jednání je ze života jen živoření, a jednak jsme neměli co ztratit. Budoucnost nebyla tak jako tak moc růžová. Když jsem v pondělí vyvěšoval z okna děkanátu filozofické fakulty československou vlajku, doslova jsem se popral s tehdejšími děkanem Antonínem Vaňkem. Nepřítelně na mě křičel, že mě vyhodí ze školy. Nakonec šel první on. Jeho slova se pro mě splnila až v roce 2011.

Největší radost mám z mladé generace, která cestuje, umí jazyky a má rozhled. Proto jí snad nikdo nic tak snadno nenakuká, jako tehdy nám. Já jsem skutečně do svých patnácti let netušil, kde žiji. Dítěti připadá ten jeho svět jako ten nej-

Mám radost z mladých maminek. Jednu takovou jsem si našťestí vzal!

lepší možný, protože nemá srovnání. To snad dnešní mladí lidé mají, nebo mohou mít.

Pak mám také radost z mladých maminek. Nebojí se už brát se za svá práva a práva svých dětí. Například za právo na svobodné rozhodnutí: od očkování po školní výchovu. Jsou svobodomyšlné a radikální. Myslím, že si uvědomují, že jde o život. Hlavně o život dětí, o to, v čem, v jakých podmínkách budou díky nám žít. Jednu takovou jsem si našťestí vzal...

Mám radost, že v dětských organizacích nejde o konkurenci, ale o spolupráci. To se nám snad společnými silami v těch devadesátých letech na všech těch Věvetkách, a také díky osobnostem v České radě dětí a mládeže, povedlo. A že byly politické tlaky nás podle hesla: Rozděl a panuj! postavit proti sobě. Naštěstí těch, kteří si na všech stranách uvědomovali a uvědomují, že nám všem jde různými prostředky o společnou věc, je drtivá většina.

Co mě dnes trápí? Vrátilo se nám v plné parádě administrativně-byrokratické řízení věcí vezdejších. S rozhodováním politických šíbrů a prosazováním partikulárních zájmů místních oligarchů. S mocí razítka a utahováním šroubů pro ty ostatní.

Přesně tak to bylo za bolševika, takže se nedivím, když někdo tohle období, ve kterém žijeme, nazývá *neonormalizací*. Možná si ti novodobí kovkopové neuvědomují, že moc znamená současně odpovědnost. A ta je dožene.

S absolutizací moci samozřejmě mizí svoboda a nastupuje strach. Takže bych chtěl všem, kdo se bojí vzkázat: **Přestaňte se bát! A přestaňte čekat na zázrak!** Protože, kdo (to změní), když ne my?

*Kamil Podroužek-Bocman,
pracovník památkové péče, učitel,
dlouholetý vedoucí TOM Roháči Kladno.*

Jan Havelka

Ve skutečné demokracii nejdou věci dopředu ani snadno, ani rychle!

Bezprostředně po vypuknutí sametové revoluce jsem nemyslel ani na turistiku, ani na naději na získání osobní svobody. 17. listopadu pohotovostní oddíl surově do krve zbil moji mladší dceru a já jsem si řekl, že to chce již odvetu. Proto jsem ne-

myslel na turistiku, ale **soustředil jsem se na to, aby už byla pryč nenáviděná diktatura proletariátu.** Organizovali jsme vznik stávkového výboru v ČKD Praha. V něm jsem byl zvolen místopředsedou. Jeho jménem jsem jednal s vedením studentů na filozofické fakultě a slíbil jsem, že uspořádáme generální stávkou. Začali jsme připravovat průvody „čekádků“ na Václavské náměstí. V posledním, pátém průvodu jsme tam přivedli přes 10 tisíc lidí.

Pak následovala Letenská pláň a po ní schůze v jednotlivých závodech, na kterých jsme propagovali volbu Václava Havla prezidentem. K tomu jsme od vedení Občanského fóra dostali za úkol obsazení a převzetí budovy Ústředí rady odborů na Žižkově. To vše trvalo až skoro do Vánoc. Teprve tehdy jsem se zúčastnil první přípravné schůze na pražském sekretariátu ČSTV, ze které vyplývalo, že většina pražských činovníků v turistice si přeje obnovení KČT.

Až v tomto okamžiku jsem si s obrovským překvapením a s radostí uvědomil, že se přede mnou otevírá možnost pokračovat v práci našich předků ve svobodném státě! Těch předků, jejichž činnosti jsem se při turistice celý život obdivoval.

Po odeznění prvního nadšení ze svobody, jsem se pustil do práce jak ve své profesi v ČKD, tak i v turistice. Byla to

velká řada jednání, ze kterých nakonec vyplynulo obnovení činnosti KČT, schválené v březnu 1990 na výroční konferenci Svazu turistiky, která se rozhodnutím delegátů změnila na ustavující valnou hromadu obnoveného KČT. Začali jsme pracovat, z mnoha věcí jsem měl radost, ale mnoho neúspěchů mě také mrzelo.

Museli jsme si zvykat, že ve skutečné demokracii nejdou věci tak rychle a snadno kupředu, jak jsme si představovali. Že za několika kroky dopředu následoval aspoň jeden krok zpátky, nebo útok stranou a teprve, když jsme se vzájemně dokázali přesvědčit o optimálním směru dalšího postupu, následoval nějaký ten krok dopředu. Já jsem při tom pochopil, že tu skutečnou radost mohu mít až při pohledu nazpět, když se již mohlo spolehlivě říct, že to či ono se povedlo. A toho povedeného začalo přibývat.

Na vypočítávání úspěchů není dnes místo. Rozhodně jsme však za prvních několik let ušli velký kus cesty a obnovili jsme jméno KČT v české společnosti. A z toho mám radost!

Jan Havelka,

*bývalý generální ředitel ČKD Praha.
Dlouhá léta vedl Klub českých turistů.*

Radka Šumerová

Totáč? Ten zosobňoval průměrnost, zbabělost, nudu a pokrytectví!

Rok 1989 byl pro mou rodinu a oddíl Sluníčka, který jsem již prakticky deset let vedla, překotný a naprosto výjimečný. Začal divoce hned v lednu, kdy při demonstracích během Palachova týdne zatkl jednu členku – studentku z našeho oddílu.

Toho roku v březnu jsem se stala podruhé matkou. Na konci června má mladší sestra Iva na srazu absolventů stavební fakulty ČVUT podepsala petici Několik vět a její jméno i s bydlíštěm četli na radiu Svobodná Evropa. Jakoby nestačilo,

že byla v hledáčku STB, protože pracovala s naší tehdy nejznámější horolezkyní Sylvou Kysilkovou, na kterou sháněli „tajní“ informace. Netřeba zdůrazňovat, jak jsme se o sestru báli. **Všude kolem bylo cítit napětí, vzduch houstl, a to nejen kvůli uhelným elektrárnám na severu a lovosické chemičce.**

Není proto divu, že 17. listopad byl pro nás darem z nebes. Do našeho života vtrhl v podobě videokazety, která zachycovala mlácení studentů na Národní třídě. No, a to už nešlo stát stranou. Studující členové našeho oddílu se pustili do letákových akcí, stali se členy stávkových výborů na svých školách, já vstoupila do OF. Podílela jsem se na obnovení Junáka (naš oddíl Sluníčka byl založen 5. 5. 1968 jako 1. dívčí skautský oddíl a přežil normalizaci i perestrojku), kandidovala za OF v prvních svobodných volbách do Sněmovny národů. Na snění tehdy nebyl čas, byla to doba činů, které změnily sen o svobodě ve skutečnost.

Jsem šťastná, že jsem zažila naplno onu neuvěřitelnou atmosféru roku 1989, jeho pozitivní emoce, který díky znovunabyté svobodě bude popsán našimi potomky jako zcela jedinečný a neopakovatelný. Jsem nezměrně šťastná, že jsem své tři děti mohla vychovávat ve svobodné zemi a že

z nich vyrostli sebevědomí, pracovití a dobří lidé. Mám obrovskou radost, že oddíl Sluníčka frčí již 61 let a vychovává třetí generaci, vnoučata původních členek a členů. **Jsem hrdá na to, jak z popela povstala a dospěla občanská společnost, kterou reprezentují spolky a vlastně celý neziskový sektor.** Je skutečností, že během oněch 30 let rozkvetla celá země, města a vesničky. Mám radost, že se nepodařilo udusit ty, kteří jsou schopni víc dávat, než brát.

Proto nezapomínám na unudlanou šed, průměrnost, zbabělost, nudu, pokrytectví, které „totáč“ zosobňoval. Nicméně jsem také kritická k dění kolem sebe, ne vše bylo ideální, ne vše se podařilo, ale směr byl správný.

Z čeho jsem zklamaná? Nejsem hrdá, a po pravdě se stydím, že jsme ochotni ještě dnes naslouchat populistům, nacionalistům, a to přesto, že jsme prošli v poměrně nedávné historii velmi tvrdou zkušeností a přestože nehledáváme, jsme ochotni za kus žvance a pár grošů navíc zapomenout na zdravý selský rozum.

*Radka Šumerová,
právníčka, zakladatelka litoměřického
TOM Sluníčka a dlouholetá bývalá
členka náčelnictva tomíků.*

Bojím se, že nám vyrůstá generace sobců!

Revoluce bylo krásné období, které bych charakterizoval několika slovy: **pocit svobody, nadšení, očekávání nových šancí a změn.** Myslím, že tyhle pocity zažívali všichni mladí i starší.

Mě osobně revoluce zastihla při studiu na vysoké škole v prvním ročníku oboru historie. Že se něco děje, jsme všichni věděli již před listopadem. Pak to najednou vypuklo - průvody, mítinky, schůze, letáky, vydávání časopisů. Škola se uzavřela, a když se znovu začalo učit, probíhala jedna změna za druhou.

Některé ideologické předměty se přestaly učit, jiné přibýly. Někdy to bylo až

úsměvné. Koncem září jsem nastoupil na historii a měli jsme i předmět dějiny dělnického a mládežnického hnutí, takzvaný marxismus-leninismus. Panu profesorovi jsme přezdívali politruk.

No a ejhle, přišla revoluce a místo politruka přišel pan farář a měli jsme dějiny katechismu (církvi). Politruk z fakulty odešel.

Tenhle příběh s panem politrukem měl později pokračování. Za několik let jsem dělal doktorandské studium a byl mi přidělen jako vedoucí mé protikomunistické práce onen politruk! Byl ověnčen spoustou akademických titulů od doktora až po profesora a zastával funkci rektora univerzity. I to se může stát v době plné změna zvratů.

S dětmi jsem pracoval od 15 let a revoluce byla pro nás krásná změna. Pracovali jsme pod Pionýrskou organizací SSM a nemohu říct, že bychom nějak trpěli a byli ovlivňováni. To se už koncem 80. let tolik nenosilo. I při téhle prospěšné práci jsme ale nad sebou cítili velkého bratra, který nás

dozoroval. A běda, kdyby někdo vybočil.

Po revoluci jsme jako oddíl pokračovali pod DDM a nikdo nám už nediktoval, co máme a nemáme dělat. Nový směr jsme nabrali členstvím v Asociaci TOM, zde jsme téměř od počátku vzniku. Radosti a starosti dnešních dnů? Radostí je hodně, ale někdy přemýšlím, že těch starostí a žalostí přibývá a je jich stále více.

Největší žalostí dneška je politika. Bezohledná, arogantní, bez snahy domluvit se a spolupracovat. Výchova dětí je zaměřena na individuum a vytrácí se soudržnost, odpovědnost a smysl pro kolektiv.

Bojím se, že nám vyrůstá generace sobců. Mozek je masírován ze všech stran internetem, sociálními sítěmi. Čím máme více sociálních sítí, tím se více odcizujeme.

Je dobře, že je stále mnoho lidí, tomíků, skautů a dalších, kteří se snaží pracovat s dětmi a pokračují v duchu kamarádství, vztahu k přírodě a společnosti.

Pavel Vaňásek,
správce základny Kamenka,
vedoucí TOM Šlápoty Vítkov.

Aleš Sedláček

Revoluce? To byla velká tolerance, ohleduplnost, touha dělat věci společně!

Bylo mi třináct, chodil jsem do sedmé třídy. Nebyl jsem přímo, vzhledem ke svému věku, účasten dění, ale velmi pečlivě jsem ho sledoval. Základní přehled o geopolitické situaci jsem měl z poslechu „štavých“ rádiových stanic Hlasu Ameriky a Svobodné Evropy. Hodně jsem poslouchal folkovou muziku a sledoval i dění v Polsku, kde proběhl legendární hudební festival, kde vystupovali i naši písničkáři. To vše se dalo na rádiu zachytit. Žádný tablet, ale zašuměný tranzistorový přijímač dlouhých vln pod peřinou.

Bydleli jsme v dejvickém činžáku, kde byly velmi tenké zdi, a tak bylo i zajímavé být nechtěně součástí vzrušeného dění u sousedů. To byly emoce, strach z budoucnosti, rozdílné názory...

Vzpomínám na společenskou atmosféru, která se od té doby již neopakovala. Velká tolerance, ohleduplnost, touha dělat věci společně. Víra v mladou generaci. Seznamování se s dalšími příběhy statečných lidí, kteří nešli v nedávné minulosti s davem, to byla jistě velká inspirace.

To, že se budu věnovat woodcraftu, jsem ještě zcela přesně nevěděl. Chodil jsem do pionýrského přírodovědného oddílu. Jezdili jsme hodně ven, scházeli se každý týden v klubovně. Schůzky jsme si připravovali sami, stejně tak i některé výpravy. Již tenkrát jsme inklinovali, díky staršímu kamarádovi a vedoucímu, k indiánům. Nedokázal jsem si ještě představit, kolik podobných kamarádů kolem je, ale zanedlouho se to vše změnilo a nabralo to rychlý spád. Založení ligy, vznik kmene Walden.

Můj svět té doby ovlivnily knihy Jaroslava Foglara a E. T. Setona, romantika města a divočiny. Tím jsem žil a vlastně žiju dodnes. Předsevzetí podívat se do té pravé americké divočiny bylo silné, ale pořád jsem si nedokázal představit, kdy to bude.

Moje radost je ta, že po třiceti letech žijeme ve fungujícím státu, kde je velké množství aktivních lidí, kteří stále chtějí něco vylepšovat a někam sebe nebo společnost posouvat. Pro mnohé je to stav beznaděje, pro mě radost, kterou si připomínám pokaždé, když jedu někam východním směrem.

Mám radost z Ligy lesní moudrosti, ve které jsem prožil dospívání s vrstevníky, vydával časopis, organizoval vzdělávací akce, vedl děti, byl členem náčelnictva, místonáčelníkem, náčelníkem. Tahle organizace stále žije, roste, má kvalitní činnost, sdružuje zajímavé lidi. Mám tam přátele. Je to můj život. Náš spolek si dokáže nacházet nové lidi do vedení. Toho si moc vážím. Odešel jsem z pozice náčelníka a měl možnost potkat jiné výrazné tváře, které po mně převzaly veslo. Ti po mně byli skvělí, v něčem určitě lepší než já.

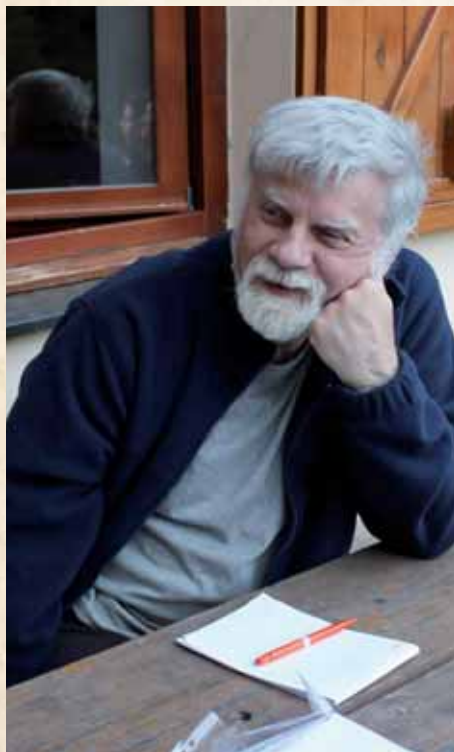
Mám radost i z České rady dětí a mládeže. Je živoucím důkazem toho, že když organizace spolupracují, mají šanci společně věci měnit. Navíc v příjemné atmosféře, kdy se setkávají hodnotově podobně zaměření lidé.

Musím-li si nad něčím postesknout, pak snad jedině nad tím, jak zhrublo mediální prostředí i kultura některých vrcholných politiků. Přál bych si, aby tato perioda byla už za námi. Aby slušnost nebyla projevem slabošství.

Aleš Sedláček
Šéf České rady dětí a mládeže
a místostarosta Horoměřic. Jeho mateřskou organizací je Liga lesní moudrosti.

Edy Zajíc

Mám radost z toho, jak si vede Česká rada dětí a mládeže!

Pokud mi paměť slouží, **tak tehdejší dobu vidím jako nezadržitelnou průtrž**, která s sebou všechno strhává. Samozřejmě, že po prázdninových událostech v Polsku, kde Solidarita prosadila svého kandidáta Tadeusze Mazowieckého na místo předsedy vlády, jsem čekal, že také u nás se může situace začít hýbat. Ale že by se u nás stalo něco výrazně převratného, to jsem si nemyslel. Spíš nějaký postupný proces.

To, co se potom strhlo, počínaje pondělkem 20. listopadu, a do čehož jsem se dost aktivně zamotal, mě nutilo nikoliv snít, ale řešit aktuální záležitosti: překotně vznikajícího skautského hnutí, dění na VŠE, kde jsem tehdy pracoval ve výpočetním centru, dění v Československém rozhlasu, kde mí dva dlouholetí přátelé (v tu chvíli v čele místního stávkového výboru a posléze OF) lákali, abych tam založil náboženskou redakci. Hlavně jsem doufal, že přestane to neustálé lhaní a stupidní pronásledování křesťanů i kohokoliv, kde se odmítal klanět marx-leninské ideologii... Když jsem pak 10. prosince ve frontě na výplatu slyšel, jak mimořádně solidní inženýr Laga na zprávu, že ministrem financí ve vládě „národního porozumění“ je Václav Klaus, znechuceně prohlásil „Ten křivák?!“, bylo mi jasné, že i v nových poměrech to vůbec nebude jednoduché.

Vyrostla určitá skupina mladých lidí (nejspíš nejsou většinou, ale není jich ani zanedbatelně málo), na kterých už je poznat, že se narodili a dospívali ve svobodných poměrech. Jsou vzdělaní a mají současně zodpovědnost za společnost. Jsou nejen mezi skauty, ale tam je jich hodně. Jsou dnes například ve vedení Milionu chviliek pro demokracii. A pak je mojí radostí to, jak si vede ČRD. Myslím, že málokde jinde se podařilo vytvořit tak dobrou spolupráci, jako právě mezi spolky, které se starají o děti a mládež.

Co mě štve? To je hrozná politická situace. Jací lidé nám dnes vládou – i jací lidé je volí. Étos Listopadu 1989 je v drtivé většině společnosti dávno udušený.

Významnou měrou se o to přičinil právě ten Klaus, jehož charakteristika z onoho 10. 12. 1989 se bohužel nemýlíla. Politická mizérie ale není jen u nás – Trump v USA a Boris Johnson ve Velké Británii – to jsou společně s Putinem v Rusku a nástupem Číny temné mraky našeho současného světa.

*Jiří Edy Zajíc,
skautský vzdělavatel, redaktor
a publicista, první ředitel kanceláře
České rady dětí a mládeže.*

Václava Hušková

V naší zemi je svoboda ohrožena. Pomalu a plíživě.

tala v padesátých letech v zemi, která byla na kolenu. Kulisou byla atmosféra radiových přenosů z monstr procesů, které se netýkaly jen politických osobností, ale i známých mých rodičů. Nenarodila jsem se do té – z pohledu doby – nejsprávnější rodiny. Střípky pravdy bylo možné luštit jen z rušeného zahraničního vysílání. A co se řeklo doma, nesmělo se říct ve škole.

Naděje, kterou jsme váhavě přijali na jaře 1968, se rozplynula ne bezprostředně pod pásy tanků Varšavské smlouvy. Národ se zlomil až v normalizačních prověrkách, kdy se každý, kdo zastával sebemeně důležité místo na pracovišti, musel vyjádřit k bratrské pomoci, které se nám v srpnu dostalo. Z očí do očí před stranickou komisí, která měla tu moc poslat člověka kamkoli. Já byla na mateřské a můj manžel byl toho roku požádán, aby na 1. máje vyvěsil do okna sovětskou vlajčku. Odmítl a já s ním souhlasila. Nechtěli jsme se až tak moc vracet k přetvářkám předchozích let po tom, co nám sověti udělali. Zač bychom pak stáli.

Žili jsme tedy jako druhořadí a podezírali občané a nebyli povyšováni a plat nám nebyl zbytečně zvyšován. Ale byl v tom díl svobody, kterou nám nikdo nemohl vzít. A doufali jsme, že ji po nás naše děti podědí, přestože pravděpodobně nebudou moci studovat a zastávat důležitá místa. Dva roky před revo-

lucí začali chodit naši synové do chlapeckého turistického oddílu a jeho vedoucí nám nabídl, že bychom mohli založit „pod jeho křídly“ dívčí oddíl, který bychom navenek prezentovali jako jeho družinu. To byla neuvěřitelná příležitost a protože můj manžel byl vyškrtnut z kádrových rezerv a jistě by se na to přišlo, zkusila jsem se angažovat já jako maminka na dlouhé mateřské bez záznamu z těch prověrek.

Úplně hladce to ale neprocházelo, přestože jsem se neukazovala na ulici v zelené košili a mí krojovaní synové poučeně na dotazy našeho místního pomocníka stráž VB nikdy nevěděli, kde byli na výletě a kdo je jejich vedoucí. Státní bezpečnost byla zkoumat i kartotéku našich oddílů v Sokolovně, kde jsme měli klubovnu a protože můj muž byl sice jen jednou ale přece vyslýchán, měli jsme možnost znát některé tváře, kterých bylo třeba se obávat.

Moc jsme toho raději neplánovali a dilema bylo – když se zdálo, že je to potřebné – něco podepsat (např. 2000 slov nebo Několik vět). Teď už nešlo jen o naše děti.

A pak se stal ten zázrak. Tolikrát zapíraná a umlčovaná pravda se projevila jako síla hýbající naším světem. A zněla po náměstích a shromažďovala zástupy. Neničila, ale spojovala. Od těch dnů jsme už nebyli nepřizpůsobivými podivíny, ale

Milí přátelé, byla jsem vyzvána, abych zavzpomínala na události staré třicet let. Proč ne, vždyť mám opakovaně zkušenost, že mnoho mých současníků docela nepochopitelně tvrdě zapomíná. Jak jinak si vysvětlit názor, že se jim za socialismu vedlo lépe, protože každý měl práci a masny byly plné. Já si pamatuju, že uzeniny byly dodávány v úterý a v pátek odpoledne jsem stála na maso frontu až na roh ulice.

Jak jsem se cítila před 30 lety? Já vyrůs-

plnoprávními lidmi. Naše děti jsou do-
dnes hrdé, že tohle s námi mohly prožít a
je to na nich znát.

Jak se to projevilo na činnosti oddílu?
Až úsměvně. Táborová hra v červenci 1989
byla motivována příběhem indiánského
náčelníka, který se snažil vyvést svůj
kmen z rezervace. Následující tábor byl ve
znamení Karla IV. a jeho mottem byl citát:
„Království spatřili jsme tak zpustlé, že
jsme nenalezli ani jediného hradu svobod-
ného, který by nebyl zastaven se všemi krá-
lovskými statky...A měli jsme mnoho rytířů,
kteří byli hotovi nám sloužit a království pro-
spívalo den ode dne, obec dobrých nás milo-
vala, zlí pak se nás báli a vystříhali se zlého...
Je-li tohle politikum, pak je nezbytné.

Po revoluci přišlo na řadu obnovení
činnosti skautů. Protože se vedoucí mých
synů považovali za skauty, byli jsme při-
zváni ještě s několika kamarády z různých
hradeckých oddílů k pořádání prvního
místního školení rádců. Skutečně jsme
tam přednášeli. Postupem času jsem ale

zjistila, že kdybychom se stali členy, byli
bychom alespoň v našem městě nuceni vy-
měnit krojové košile, opustit naše stávající
zákony. Na naši činnost by bylo hleděno
s podezřením. Když se posléze naskytla
nabídka vstoupit do vznikající Asocia-
ce TOM, jela jsem na sněm a pochopila,
že tady jsem mezi lidmi, kteří s dětmi sku-
tečně léta pracují, mají se mnou stejné
problémy. A jsou ochotni nám velkoryse
pomáhat. Tím zdaleka nemyslím pouze fi-
nanční podporu, které se nám dostává.

**Velmi těžko bych nesla ztrátu svobo-
dy, které jsem se dočkala, aniž bych na
to spoléhala. Je to sladký a návykový dar.**
Ale svět se mění a já pozoruji, že v naší
zemi je svoboda ohrožená. Plíživě a jistě.
Jak se nám mohlo podařit dojít od Masa-
ryka a Havla až sem, od „Pravda a láska
zvítězí“ až k prohlášení „Ani jednoho si-
rotka“? A jak se srovnáme s tím, že na Hra-
dě stále vlaje vlajka s heslem Pravda vítězí
a naši politici nám dokážou lhát před tele-
vizními kamerami? A nic se nestane.

Necháváme se koupit podbízivými fi-
nančními výhodami, za které budeme pla-
tit v budoucnosti a které jsou přece vzá-
pětí nulovány zvyšováním cen. Navíc je
tu klimatická situace. Rok za rokem už
chodíme na výpravy pro vyprahlé zemi,
ze které mizí potoky a vysychají i pře-
hrady. A naše vláda nám přidá na jízden-
ky, abychom ji příště volili zase. Když po-
slouchám, jak ministr životního prostře-
dí opakovaně jedná s uhelnými magná-
ty o budoucnosti těžby hnědého uhlí po
roce 2030 – vážně se cítím přesně tak, jako
Greta Thunberg v New Yorku a její projev
mi vůbec nepřipadá nepřiměřený!

Mám svoje léta a to je výhoda. Ví-
m, protože mám tu zkušenost, že naděje na
radikální změnu k lepšímu se vyplňují.
Ale musí se najít dost lidí, aby o ni aktivně
usilovali. Dnes máme několikanásobnou
motivaci se do toho pustit.

Václava Hušková-Unčida,
zdravotní sestra a dlouholetá vedoucí
TOM Pěšinky a Ostržín.

Tom Weicht

Všechno je možné!

To to uteklo! Náš oddíl měl tenkrát
nějakých pět pionýrských let. Vystřídal již
třetí klubovnu, z každé nás někdo vyhodil.
V té poslední, z roku 1987, jsme dodnes.
Díky za ni, je naše vlastní!

Bylo mi dvaadvacet. Táta mi říkal „Ne-
choď na výšku do Ostravy, je to hornické
město, běž raději do Olomouce“. „Tati, vždyť
víš, že máme ten oddíl, z Ostravy je to
kousek, stíhám se vracet“. Taky, že jo! Stí-
hal jsem.

Každý měsíc alespoň jedna výprava
s oddílem. Když na kolech, tak na všeli-
jakých skládačkách a velamoskách, když
pěšky, tak s celtou – kosákem, aby šla se-
pnout s druhým kamarádem, jako stan, a
to i na táborech. **Nikdy žádné auto, vše na
zádech, vlakem nebo busem.** Děcka bágl
unesla. Většina ostatních víkendů na čun-
dru, v lese nebo na vodě. V Oderských vr-
ších, na Moravici, v Jeseníkách, Beskydech,
českých či slovenských řekách nebo třeba
i dál, ale zpravidla u nás, v Českosloven-
sku. V pátek na nádraží, tam se dohodl
cíl a jelo se. Přes rameno kytaru a v báglu
zpěvníky, do kterých jsem psal texty a akor-
dy ručně, většinou pod lavici na gymplu
nebo na pajdaku na přednáškách. V hlavě,

kromě muziky, všech těch Mišíků, Redlů
a Kalandrů, taky knihy Hrabalovy a ji-
ných a někde v dále další cíl, hlavně pryč
z města.

Mírek Dušín jsem nikdy nebyl, ale
foglarovek jsem měl plnou hlavu z nedáv-
ných jinošských let. Čert ví, kde se vzaly,
ale byly doma, i sešity kreslených Rych-
lých šípů. A v partě mne to vždycky bavilo,
se stejně starými na vandru nebo s mlá-
dežníky na výpravě. Neplánoval jsem, jak
dlouho oddíl vydrží, ani co bude se mnou.
Všechno tak nějak teď a tady! A škola?

No, moc mne nebavila, spíše jsem jen pro-
plouval, volna bylo dost a kantora jsem
dělat chtěl! Už můj oblíbený učitel Petar
B. na gymplu říkal: „Budeš učitel!“ „To
víš, kozel zahradníkem, pytlák hajným...“
A stalo se, jak řekl. Učím dodnes!

Listopad přišel na výšce před koncem!
Pár dnů roznášení letáků, hodně bojác-
ně. Byla to, ale radost, slyšet a vidět Kryla,
kterého jsme hráli u ohně i v hospodách,
zbožňovaný Mišík předskakoval Rolli-

Mně přes dvacet, jim kolem sedmdesáti.
Tak jsme si oddíl zřídili po svém. Zaregis-
trovali si jej sami, už v devadesátém. Dál
jsme jezdili, ale vše se zdálo nové, bezvadné
a název Kamarádi dále Opava – KADAO
zůstal. Zpočátku, asi 7 let, šlo vše skvěle,
pak to začalo drhnout. Hlavně finančně,
ale pomohli nám tomíci a jsme v Asociaci
TOM ČR společně a rádi.

A to doslova, neboť jsem taky v těch le-
tech poznal báječnou holku, se kterou se

znám již 29 let, jsem s ní dodnes, jsem tomu moc rád a především jí patří můj veliký dík za obětavost, pomoc a dvě skvělé děti a neskutečnou porci trpělivosti.

S nabytou volností začalo přibývat nejen množství akcí, ale především nová a nová místa. Začali jsme jezdit za hranice, vlastně kamkoli, kam jsme chtěli. A tak to i zůstalo. Lyžujeme, chodíme po horách, sjíždíme řeky, laminát vystřídala guma a plasty, proháníme se na stále lepších kolech, lezeme via ferrata, táboříme pod stany i širákem, hledáme kešky, někdy vyplujeme na katamaránu, natáčíme, fotíme, jezdíme po celé Evropě a mnozí i po světě. Pořádáme toho tolik, že bych to před třiceti lety ani nevymyslel. Byly to a stále jsou krásné časy. Zážitků stovky, jsou k nezaplacení!

Vzpomínat na věci nepříjemné, byrokratické nebo hloupé, je v mém ohlédnutí asi zbytečné. Prostě tisíce hodin neviditelné „roboty“ ve dne a mnohdy v noci, ale ta parta, která vznikla a stále roste, za to stojí

A dnes? Roky přibývají! Mnoho věcí už mi nejde tak lehce, jako kdysi. Naštěstí mám kolem sebe mnoho šikovných mladých, daleko schopnějších než já. Budou-li chtít kluky a holky i nadále vést a oddíl udržet při síle, budu rád!

Hlavně, ať jsou sami zdraví, spokojení a v pohodě. Ať se jim daří a jsou z nich dobří lidé a mají mnoho přátel. Snad se najdou takoví, kteří v budoucnu budou jakkoliv pomáhat. Bude jich dost? Mám nesmírnou radost, když prohlížím kroniky, každý rok novou, koukám na filmy, které jsme na akcích natočili, když nám nad hlavami létají drony, jak sjíždíme Trysillevu kdesi v Norsku, když na táboře na zelené louce stojí nápis Hollywood nebo se objeví Tatrovka 805 M. Zikmunda a J. Hanzelky a hrajeme si s razítky v cestovních pasech, které už většinou ve skutečnosti ani nepotřebujeme...

Je prostě úžasné, co všechno se daří! Co díky úsilí mnoha z nás, díky technologiím a internetu, díky možnostem, které máme,

můžeme podniknout! Všechno je možné!

Když se nad věcmi zamýšlím, chybí snad jen více podpory dobrovolných aktivit, oproti sportům, které jsou přefinancované a cizopasí na státní i městské pokladně.

Taky by současnost potřebovala více „selského rozumu“, méně vyhlášek, zákonů, nařízení a především zbytečných a nesmyslných tabulek a formulářů, které nikomu neposlouží a jen požírají čas k smysluplné práci a plýtvají mou energii.

A více pokory rodičů a mnohdy i dětí! Nejen pořád já, já, já. Měli by pochopit, že všechno se koupit nedá, že mít zážitky s přáteli a někoho „mít“ a rád, je mnohem více.

Tom Weicht,
ředitel základní školy v Opavě,
vedoucí tamního TOM Kadao.

Tomáš Novotný

Byla to skvělá doba!

Komunistům zvonila hrana. Vlastně klíče.

Ondráček (nebo jiný bijec tehdejšího Sboru národní bezpečnosti) mne 17. listopadu ušetřil proto, že jsem na Národní nedošel. Odpojit jsem se z průvodu asi tři stovky metrů před policejním přehrazením.

Měli jsme tehdy s partičkou kamarádů namířeno do divadélka v (bohužel i dnes) Koněvově třídě. Tuším na Buriana a Svěráka. Matně si vybavuju, že se svěřovali s dojmy z Gorbačovova Ruska – a na Národní se mezitím už mlátilo.

To byl pátek. V sobotu jsme s tomíky jako obvykle pracovali na likusáku v areálu TJ Slovan (ano, na tom, co nás z něj minulé vedení Sokola vyhnalo a to dnešní, osvícenější, na jeho místě chce za přispění města vystavit víceúčelový objekt pro sportovce). V sobotu večer byl v Dopravních podnicích sraz Jonáš klubu, lehýnce al-

ternativního kulturního seskupení. Sotva začal, skončil. Pár přítomných umělců si pustilo pusy na špacír a ohlásilo radikální změnu programu. Poplašený šéf Jonáš klubu honem sundal oficiální logo (nikdo nevěděl, co bude za pár dní), lidi si zapojovali do debaty a já pravil k přítomným mladým tomíkům radostně: *Už se to sere!*

A bylo to tak! V Roztokách jsme hned v první týdnu po sedmnáctém svolali schůzku do oddílové klubovny. Vzkazovali jsme to jedni druhým, snad jsem i napsal pár pozvánek na psacím stroji značky Consul. Domluvili jsme se na tom, jak jinak, při práci na natírání likusáku. Klubovna tomíků u stropu sokolovny praskala ve švech. Přišli starší členové oddílu, jejich rodiče, kamarádi kamarádů. Pamatuji si na Standu Boloňského, Jana Chytila, řekl bych, že přišel i pozdější poslanec a ministr Ivo Svoboda. Měl v oddílu obě děti...

Vymýšleli jsme všechno možné, hodně a hekticky jsme mluvili, podepsali petiční archy proti mlácení a smluvili se, že i v Roztokách musíme něco dělat. Vojtěcha Sedláčka, chartistu, který se pak logicky postavil do čela našeho OF, jsme v té době ještě neznali.

Vlastně jsme se skoro vůbec neznali. To bylo na revoluci moc hezké: dávali se dohromady i lidé, kteří do té doby o sobě nevěděli nebo se jen zdravili... Druhý den jsem rádně učil. Přišel jsem tradičně na poslední chvíli, nedbale zapsal do třídní knihy a... Čekal. Strana se ozvala vzápětí. Myslí, že jsem měl zrovna ruštinu v některé z osmiček, když před školou zastavilo auto a vylezlo několik soudruhů. Nejráznější soudruh byl tehdejší místopředseda městského výboru strany, voják. Soudruh K, pozdější roztocký zastupitel.

Přijel mne umravnit. Dobře mi tehdy nebylo. **Mohlo to přece skončit všelijak.**

Ke cti vedení školy (ředitelem byl Josef Chrpá, zástupci Marie Chrdlová a Václav Majer) budiž řečeno, že stranicovou bojůvku za mnou nepustili. Dokázali představiteli vládnoucí státostrany nějak přesvědčit že nyní jsem v pracovním procesu a co si dělám ve svém volnu, je moje věc.

Prvního prosince 1989 jsme svolali do školní jídelny první schůzku roztockého Občanského fóra. Klíče jsme měli od Václava Majera. Malý zvací letáček (řekl bych, že ho tiskl Jakub Pávek, ostatně jako většinu našich revolučních materiálů), mám ještě doma schovaný.

Usnesli jsme se, že budeme jednat s místními komunisty a představiteli národního výboru, požádáme je o přístup k tiskařské technice, zrušíme hanebná pojmenování ulic po Stalinovi a Gottwaldovi.

Měli jsme před sebou pořádání Občanských fór v tehdejší kině, odvolávání stávajících poslanců, rekonstrukci rady Městského národního výboru, rušení Národní fronty ČSSR. Mimochodem, byl jsem asi deset dní jejím posledním roztockých předsedou.

Čekala nás návštěva Miloše Zemana, který v lednu 1990 věnoval na náš bál OF Standovi Boloňskému tehdejší krásnou zelenou stovku s budovatelskými motivy.

Měli jsme před sebou i volbu prvního nekomunistického starosty, kterého v den bolševického puče 25. února 1990 přijel na zámek inaugurovat český premiér Petr Pithart a primátor Jaroslav Kořán.

Čekalo nás také levohradecké setkání s Václavem Havlem. Byla to skvělá doba. **Nejlepší v životě.**

Tomáš Novotný

ANKETA

V anketě nemohli chybět i později narození. V době revoluce byli buď děti – nebo se na příchod do světa tomíků teprve chystali.

1. Dovedeš si představit sebe sama v případě, že by se to v roce 1989 nepodařilo? Co bys dělal? Jak bys žil a jaký by byl dnes tvůj oddíl?

2. Z čeho se dnes nejvíce raduješ, míněno stav věcí veřejných, ale také třeba tomických? A co tě mrzí?

Denis Bilík

V našem oddíle byli vždy odvážní vedoucí!

Představa je to pro mě celkem těžká, protože vše znám jen z vyprávění. Myslím si, že bych měl problémy s režimem, jelikož jsem si nikdy nechtěl nechat něco moc diktovat. Vždy jsem chtěl dělat to, co chci

já a jak chci já, což by mi asi lehce neprocházelo. **Jak by vypadal můj oddíl?** Těžko říct, asi by fungoval beze mě. Naše otrokovické oddíly vznikly z církevního společenství a já pocházím z nevěřící rodiny.

K oddílu jsem se dostal až díky sousedce, která mě začala jako dítě brávat se svými vnuky do kostela. Asi bych se tedy nedostal svobodně k víře a pak následně do oddílu. V našem oddíle ale byli vždy odvážní vedoucí, tudíž si dovoluji tvrdit, že by oddíl vydržel, i kdyby nepřišla změna režimu.

Největší radost mi činí svoboda v zaměření činnosti a přátelství, která náš oddíl provází a vždy provázela. Z pohledu do minulosti mi dělá velkou radost současné snazší získávání financí, díky čemuž naše činnost může být dostupná pro všechny děti a jejich rodiny. Za to patří velké díky všem, kteří tráví hromady času sezením na úřadech a orodují za všechny spolky, které se věnují dětem.

*Denis Bilík
student Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně,
vedoucí TOM Otrokovice.*

Helena Podroužková

Jsem ráda v demokratické a fungující organizaci!

Představit si to vůbec nedovedu, ale když si zahraju "co by kdyby", byla bych dnes pravděpodobně učitelka na základní škole a žila na svém rodném Kladně v paneláku.

Určitě bych nevystudovala obor překladatelství a tlumočnictví, protože ten komunisti po osmašedesátém zrušili a nesprávovala bych na asociačním mlýně, neb nejen že by nebyli tomíci, ale i ten mlýn by v péči předchozích majitelů dávno spadnul. Neměla bych lesní školku.

A už vůbec bych pro spolek nemohla tvořit evropský vzdělávací projekt! Celkově truchlivá představa.

Můžu se svobodně věnovat věcem, které mi dávají smysl a dělají radost a předá-

vat je dál. A to díky perfektnímu a nadstandardnímu zázemí a podpoře dobré fungující demokratické organizace.

Co mě mrzí? Že to, co jsem řekla výše o tomících, bohužel neplatí obecně i o našem státě.

*Helena Podroužková,
předkladatelka,
správceva Oparenského mlýna.*

Největší hrozbou současnosti jsou balamutitelé!

Představit si to nedovedu! Nejen proto, že mi v roce 89 byly necelé tři roky, ale i proto, že nechci žít nikdy v režimu, který mi bude říkat, jaký mám být. Režim, kde má být každý průměrný? Jak by asi vypadal? Kdyby jsem tu v té době žil, přiznávám, že bych se snažil prchnout. Hledal bych svobodu! Jsem tak trochu bohém a nevešel bych se nikdy do škatulky typického socialistického člověka.

Zajímavé je, v dětství mi prarodiče říkali, že socialismus nebyl tak špatný a že

se vlastně měli dobře. Tehdy jsem tomu snad i věřil... Veliký zlom nastal v době, kdy jsem se měl postavit na vlastní nohy a po škole nastoupit do zaměstnání. Začal jsem jako jako mluvčí na městském úřadě. Hrůza! Byli tam roboti, které až tak moc nezajímá, na čem vlastně pracují a kdyby měli udělat něco navíc z vlastní iniciativy, asi by museli vystoupit ze svého komfortu. Zjistil jsem, že to není nic pro mě, že nechci dělat to, co mi nedává smysl, ani to, co mi někdo nadiktuje. Začal jsem dělat sám na sebe, do toho přišlo angažmá v divadle Semafor a já objevil nepoznané. Svobodu podnikání, která tu za minulého režimu nebyla. Pokud by tu byla totalita, asi bych dobrým pionýrem nebyl! Nevím, jestli bych dovedl vést prorežimní oddíl, protože mi nesedí ta červená barva... Emigroval bych a zamířil nejspíš do španělské Valencie, kde bych udělal nábor Založil bych ŠOM – španělský oddíl mládeže!

Na dnešní době se mi líbí ledascos. Moc mě mě baví pracovat s dětmi, dospívajícími. Dospělí mne oslovují o něco méně a nesnášenliví pseudovlastenci vůbec. Dnešní dospívající jsou všestranní, rozumí technologiím a přijde mi, že mají větší chuť všechno poznávat a obdivovat víc, než my před 10 lety. Pravdou je, že pro nás, vedoucí, je to velká výzva – mu-

síme se víc snažit zaujmout je atraktivnějším programem. Snadno spadnou do režimu „nuda“.

V roce 1989 se nejspíš nepodařilo u řady lidí probudit takovou tu vnitřní odpovědnost, aktivitu, nesvádět vše na stát a aparát! Nechci hájit žádné orgány, ale neměl by člověk nejprve začít u sebe? Jak být lepší, zjišťovat, objevovat, vzdělávat se? Přijde mi, že svalování viny na nějaký vyšší celek je často chyba „svalovače“.

Největší hrozbou současnosti jsou balamutitelé, kteří musí získat jistou množinu balamutenců. Ti jim uvěří a často je i volí do různých funkcí. Tomio Okamura ve svém videu na YouTube tvrdil, že největší bezpečnostní hrozbou pro ČR jsou Romové... hrůza! Já tvrdím, že největší hrozbou je právě on, protože je prototypem balamutitele. Ale věřím, že mladí lidé se nenechají tak snadno ovlivnit. Cestují, vidí, jaké je to za hranicemi, čeho mohou dosáhnout apod.

Kdyby se revoluce tehdy nepovedla, nebyli by svobodní tomíci v naší asociaci. Oddíly podnikají úžasné věci a já jsem moc rád, že jsem v jednom takové oddílu vyrostl pod vedením „Custera“ Daniela Sklenáře.

*Michal Chroští Merhaut
herec, zpěvák a kameraman,
vedoucí berounských Trilobitů.*

PŘESTAVBA

EN KONEČNÝ PŘÍBĚH BRIGÁD NA OLŠOVCI

Když se na počátku roku podávaly projekty zaměstnaneckých grantů u naší společnosti AMDS Ostrava, tak jsem jako nový zaměstnanec s podporou vůbec nepočítal. Napsali jsme si jen tak projekt na přestavbu kuchyně našeho letního tábora, jen s vedením a rodiči, svépomocí. Protože náš projekt údajně vedení firmy zaujal, dostali jsme na něj 30 000 Kč a nezbývalo, než jej realizovat.

Naše šilenství začalo už o prázdninách... V srpnu se začalo připravovat na pile řezivo – trámy, krovy, kleštiny, prkna na střechu a fošny na podlahu. Ve volných chvílích, mezi směnami a o víkendech, jsme tak jezdili dva týdny natírat bochemitem a luxolem nařezané dřevo na pilu vedle tábora.

Tábor se balil 30. srpna a 1. září za tropických teplot, a tak se letos poprvé nemusely stany dosušovat u nás na plotě jako v minulých letech. Letos balilo celý tábor jen 8 dospělých a 6 dětí, tak jsme makali celé dva dny od rána do večera – minulé roky nás bylo vždycky přes třicet. Kdo

balil tábor o 42 stanech s podsadami plus dva hangáry, umývárnu a další stavby ví, o čem mluvím....

Naše stará, ztrouchnivělá kuchyně se rozebrala s manžely Jurčíkovými, Rendou z K2 a naším vedením o deštivém víkendu 6. - 7. září, z použitelných desek se vytahaly hřebíky a celá plocha se vyčistila, abychom mohli na stejném místě začít příští týden stavět novou.

Následoval třetí pracovní víkend 13. - 15. září. Kato s Tazem a Nohou káceli suché stromy kolem, a s pomocí Prófy a Apa, tesařů z oddílu TOM Průzkumník a dalších rodičů – pánů Bajgara, Vojkůvky a Krupníka, jsme postavili a srovnali do roviny na betonové dlaždice základní rám nové kuchyně a vše odizolovali od země Ipou.

Čtvrtý, nejdůležitější stavební víkend, byl 20.-22. září, kdy se nás sjelo auty přes dvacet a postavila se celá konstrukce nové kuchyně, položila podlahu a zakryla střechu. Velký dík všem. Tesařům – bratrům Jaglům, Zuzce Píchové, která nám guláš přijela uvařit až z Prahy, rodičům našich členů – přijeli zase Jurčíkovi, Resovi, Vojkůvkovi, Gibalovi i s dětmi, Krupníkovi, Jirka Bajgar, který nám dokonce z chaty dovezl své vlastní hřebíky, když nám při stavbě zásoby došly. Mám radost, že přijeli i všichni kluci z vedení – naši starší Radek, Psisko, Rarach, Říša, Křeček a z děvčat Nikuška s Agátou.

Pátá brigáda zase za týden. Ve dnech 27.-29. září se propojila střecha staré jídelny a nové kuchyně. Pomoc přijeli všichni

Krupníkovi, Radek, Říša, Křeček a Luki. Chlapi položili a naklepali hřebíčky pís-kovanou lepenku na celou střechu. Další parta obložila celou konstrukci OSB deskami a tím se pomalu dokončily ty práce, které jsme letos chtěli stihnout.

Po šesté Olšovec. Sehnali jsme záručně na dveře a první okno, a tak jsme se zase po týdnu v sobotu 5. října, vrátili na stavbu ve čtyřech lidech. S Prófou a Vojkůvkými jsme všechno zabudovali do kuchyně. Tentokrát už byla zima a deštivo. Podzim postrašil, a tak jsme promokli a jeli večer domů.

Sedmou brigádou v řadě bylo rozebrání mostu a obložení zadní stěny jídelny obroušenými deskami 12. a 13. října. Moje maličkost společně s Jirkou Bajgarem a dětmi jsme museli rozebrat náš táborový most, aby jej nevzala na jaře voda, a hlavně aby nám neztrouchnivěl jako dva předešlé.

Už jsme v říjnu měli první schůzky družin a o víkendu 18.- 20.10. jsme si zajeli odpočinout s oddílem na srub Baníku na Ostravici... opět slunná Itálie. Poprvé jsem v půli října na chatě nemusel topit ani v noci – bylo +13°C a větrali jsme.

Zatím poslední, osmou brigádu na Olšovci, jsme měli o podzimních prázdninách. Podařilo se nám ukecat našeho bývalého člena z Průzkumníka – pokrývače Bublinu, aby nám se svým kolegou nalepili na zimu na střechu finální střešní krytinu. Stihli to položit za jediný den, kluci šikovný, a tak jsem v neděli jen dokončil a našrouboval štít střechy, aby nám krytinu neodnesl v zimě vítr. Jen díky státnímu svátku se ještě v pondělí stihla natřít celá nová podlaha luxolem, aby nám do jara vyvětrala a uschla.

Touto brigádou jsme to letos na Olšovci uzavřeli. **Ještě jednou děkuji všem, kdo pomohli a přiložili ruku k dílu.** Budeme mít do dalších let prima základnu, za kterou se nemusíme stydět.

Karel Závadský-Hroch,
TOM Paprsek,
Ostrava-Krásné Pole

Pastorek ve mlýně

Ono to tak trochu evokuje ubohé malé dítě, že? Člověk by hned myslel na Rózinu Podroužkovici, **ale ta není ubohá**. Ta všechny prohání a všemu v Oparně velí.

Pastorek je malé protikolo umně zakomponované hned vedle palečného neboli palečnicového kola. To všechno zapuštěno v tzv. lednici v Oparenském mlýně. Staré, hlavní vodní kolo, tam samozřejmě zůstalo. Je ale zajištěno proti bočnímu posunu. Palečnicové kolo, pastorek a všechny související **dřevěné vychcamprlíky** jsou dílem rozkočného **Josefa Votavy**.

Jak to celé funguje? Elektrárna se skládá z vodního motoru – mlýnského kola. Na něj je nově nainstalováno již zmíněné palečnicové kolo, které přenáší výkon na dřevěný pastorek. Na společné hřídeli s dřevěným pastorkem je litinová řemnice, ze které se řemenem přenáší výkon nahoru na transmisní hřídel. Ta vede do skříně generátoru. Jeden by myslel, že zde by mohla ta celá Childe Haroldova pouť končit.

Ale kdepak. Výkon je zpřevodován řemenovým převodem do rychla na potřebné otáčky generátoru! A jak se to celé roztočí? Máme náduvniček, akumulační nádrž se stavidlem. Tam šikovné ruce konstruktérů přidaly motorový pohon pro automatickou regulaci průtoku na vodní kolo v závislosti na stavu vody v Milešovském potoce.

Cootom všem říká **Jirka Vraštil (Jiřina)**, dávný člen úštěckých Bobrů?

„Mlýnské kolo mění potenciální energii protékající vody na mechanickou energii, která je dále v generátoru transformována na stejnosměrnou elektrickou energii pro uložení do akumulátorů, které vyrovnávají rozdíl ve spotřebě energie mlýna a dodávce energie z vodního kola. Z akumulátorů je dále transformována na klasické napětí 230V střídavého proudu pro použití v běžných domovních rozvodech elektriny.“

Budoucí mladý inženýr, jinak tomík z oddílu S.T.A.N., **Zbyněk Svoboda – Pinda**, sepsal na téma naší malé elektrárny dokonce bakalářskou práci. Uspěl s ní a získal si u docentů a profesorů své alma mater dobrý kredit.

Jak popisuje nové dílo on?

„Vodní elektrárna (dále jen VE) na Oparenském mlýně je unikátní projekt s několika specifickými vlastnostmi. Obecně ji lze řadit do kategorie derivační, průtočná VE. K přivedení vody „do elektrárny“ je využit stávající náhon, jehož součástí je i malá vodní nádrž. Původní myšlenka zahrnovala akumulaci vody v náhonu a její následné vypuštění při maximálním možném průtoku. Tento návrh byl však zamítnut povodím Ohře z důvodů nadměrného rozkolísání hladiny Milešovského potoka.“

Pro zpracování vodní energie na energii mechanickou, která se dále pomocí ge-

nerátorů transformuje na elektrickou energii, je využito stávající mlýnské kolo, které bylo zvoleno jednak díky svým dobrým vlastnostem, ale také kvůli historickému významu pro celý mlýnský komplex. Jeho nevýhodou jsou však velmi malé otáčky. Ty byly na požadovanou úroveň zvýšeny díky instalovanému převodu dřevěnými palci.

Jelikož byla zamítnuta varianta akumulace energie ve vodní nádrži, bylo nutné při návrhu zohlednit i akumulaci elektrické energie, která se vyrobí v případě nulového odběru. Tento problém byl vyřešen pomocí akumulátorového úložiště vhodně dimenzovaného pro účely mlýna.

Elektrická energie v bateriích je stejnosměrného typu. Pro její využití v běžných domácích podmínkách je nutné využití střídače, který je dále napojen na domovní rozvody.

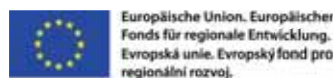
Jelikož by bylo příliš složité a nákladné předělávat stávající rozvody elektrické energie, bylo rozhodnuto, že v případě dostatečného nabití akumulátorů pojedí mlýn na ostrovní provoz a v danou chvíli proto bude elektricky soběstačný (zahrneme-li, že v danou dobu je využívána pouze voda z vlastního vrtu a pro topení vlastní dřevo, lze říct, že je mlýn dokonce i energeticky soběstačný). Dalším důvodem pro zvolení částečně ostrovního provozu mlýna bylo vyhnout se dalším administrativním a legislativním problémům s připojením vlastního zdroje na místní distribuční síť.“ Tolik Pinda.

Proč jsme to celé vlastně dělali? Inu, už při domlouvání projektu obnovy mlýna před dávnými osmi či deseti lety zaznívalo při rozhovorech s německými partnery často slovo **die Turbine**. Bocman, Kamil Podroužek, věděl hned od začátku, že cestou samovýroby elektriny, alespoň maličko, jít musíme.

Protože Evropská unie podporuje v programu přeshraniční spolupráce mezi námi a Sasíky leccjakou zajímavou věc, ujal se administrování věci pod mým moudrým vedením **Lukáš Hušek**. Spolupráce čtyř šikovných mužů – Pepíka Votavy, Zbyněka Svobody, Jirky Vraštily a Lukáše Huška přinesla své dobré ovoce. Na mlýně máme zas o jeden technický div víc.

Za nápady a spolupráci díky též Kamilu Podroužkovi, jeho ženě Helence, dítkům Vojtovi, Rózině a Alžbětce, brigádníkům, kteří Pindovi pomáhali s výkopem na kabel od stavidla. Tomíkům se zkrátka podařilo další dobré dílo.

Tomáš Novotný

Uzávěrka soutěže je 30. dubna 2020.

Fotografie posílejte prosím na adresu: prosím jako odkaz na úschovnu, leteckou poštu či obdobnou službu na adresu:

tomek @a-tom.cz.

Od jednoho tématu je možno poslat maximálně tři fotky v dobrém maximálním rozlišení, vždy nad 1MB. Nezapomeňte připojit jméno, věk a oddíl, ze kterého jste.

A jaké mohou být odměny pro vítěze?

Tři nejlepší fotografie necháme vytisknout na velký formát a zarámovat. pak je buď nabídneme vítězům na výzdobu klubovny či vlastního příbytku, případně mohou po domluvě viset v nově budovaných základnách Pstruží či v Rožmberku.

Mezi cenami bude:

- výpravná publikace Jan Šibík 1989
- krabička kinofilmu od Agfy
- možnost pohlídat děti nadšených fotografií Tomka Hurta (Šóšana 4 roky Alžběta 9 měsíců) či Ondry Šejtky-(Štěpánek 12 měsíců, Kuba 5 let a Tereza 7 let),
- účast ve foto kurzu buď pořádaném asociací nebo dle vlastního výběru. Na fotokurz přispějeme nejvýše 3 000 Kč.

(ústř, Tomek Hurt)

TOMÍCI ZA OBJEKTIVEM

**Fotografická soutěž
na počest třiceti let svobody**

Soutěžní okruhy:

1. Sychravý podzim

Cílem je pořídit snímek, který bude vyzařovat podzimní náladu. Určitě si hned vybavíte – oddíl v mlze, chalupa obsypaná listím, barevný les, pouštění draků. Fotografie musí mít jasnou oddílovou stopu a malíř podzim z ní musí koukat na sto honů. Na první pohled.

2. Oddílové Vánoce

Bujará nálada, radostné očekávání, stromček v klubovně nebo v klidně v lese s pamlsky pro zvířata, blátivé či zamrzlé šlápoty na vánoční výpravě, pouštění lodíček či tváře osvětlené svíčkami... Bude se hodnotit atmosféra a kouzlo oddílových Vánoc.

3. Zachumlaní tomíci

Sněhová fotka, zmrzlá fotka, oddíl na cestě, při běžkování, sáňkování, dětské tváře za zamrzlými okénky našich chalup, siluety tomíků v zimní zasněžené krajině.

4. Jaro

Velikonoce, pomlázky, probuzení nového života, rozbřesk nad tábořištěm, kam ti nejodvážnější z vás přijeli přespat třeba už v půlce března.

Členové oddílu TOM Skorci ze Vsetína v okolí chalupy sázeli stromky.

Střecha na asociční chalupě Polana je opravdu nepěkně olezlá. Tomíci z Moravy a Slezska, dáte dohromady v dubnu, květnu či červnu natěračskou brigádu? Chce to partu šikovných mladých lidí s dostatkem času, třeba vysokoškoláků, kteří to alespoň trochu umí s lanem, s terénním autem a nebojí se vylézt na střechu a pořádně ji natřít.

Je třeba nejdříve střechu odrhnout od nedržícího nátěru, pak umýt vapkou (tu se správce pokusí zajistit) a dvakrát natřít. Jedná se o práci pro maximálně čtyři osoby na dvě až tři etapy. Jde o poněkud náročnější a odbornou práci, proto bude přiměřeně honorovaná. Ptáme se už teď, na podzim, abyste si mohli výpravu na Polanu s předstihem naplánovat. Najdete se, borci – natěrači? Finanční záležitosti s vámi vyřeší ústředí – Martin Bareš.

Volné termíny najdete v obsazenosti chalup – viz: <https://chalupy.a-tom.cz/chalupa/29-polana>

Prosím o více informací si pište správci Jiřímu Homolkovi:

jirikhomolka@seznam.cz

ton, jh

Podzimní brigáda v Pořešíně

Méně početná, přesto úderná a pracovitá jednotka tvořená TN, Markem, Kubou, Terezkou, Kačkou a Vaškem strávila pěkný prosluněný víkend v Pořešíně. Vedle příjemné přátelské atmosféry a kultivovaných vtípků užili si též poctivé práce: Vyčistili okapy, ometli pavučiny, shrabali a odvozili posekanou trávu, spadané listí a shnilá jablka, vyčistili kamenitou stezku k pumpě, zaházeli vykopaný hnojník, přerovnali suché dřevo ze stodoly do dřevníku, pověsili obrazy a další výzdobu, obstarali novou záclonovou konzoli včetně výměny záclon a provedli další menší práce, které chalupa potřebovala. Produktivní víkend zakončili návštěvou Rožmberku nad Vltavou, v místě nejbližší letní brigády 2020. Zde si prohlédli průběh rekonstrukčních prací a naplánovali první úkoly, které je budou v létě čekat.

Mára Kuskov

Máme tábořiště!

Konečně! **Po osmnácti letech!** Když jsme v roce 2001 dostali nabídku vlastnit tábořiště na Rezku u Nového Města nad Metují, navracel se majetek SSM. Jásali jsme, makali, stavěli, sekali, pleli, řezali...za 1,5 roku 1000 brigádnických hodin. A ejhle, problém. Jen tak nám ho nedají.

Požádali jsme o pomoc vedení naší asociace i vedení našeho města. Deset let plníme podmínku, nevýdělečná činnost a řádné spravování tábořiště! Dalšíh 5000 hodin na údržbě tábořiště odpracováno...

Pak nám to ještě město prodlužuje na další 3 roky, pak na 2 a nakonec ještě o jeden rok. Konečně jsou všechny podklady nutné k převodu na světě. Podepisujeme smlouvu. Hurá! Ale tím samozřejmě nic nekončí, stále makáme, sekáme, budujeme jako

spousta jiných oddílů. Celkem registrujeme přes 8000 odpracovaných hodin turisty, rodiči a dětmi. Ale ten pocit, že už je vše za námi a tábořiště je naše. Ten je k nezaplacení.

Takže naši „plnoletost“ začínáme další etapu tábořiště, našeho tábořiště! Chci

poděkovat za finanční i jinou podporu radnici Nového Města nad Metují, našemu odboru KČT a mnoha dalším.

Pokud chcete vidět, jak to u nás vypadá, fotky najdete na www.rezek.unas.cz

Soňa Novotná,

TOM Stopa, Nové Město nad Metují

oddíl Sedmička Ostrava slavil 40

První listopadový víkend jsme strávili na Kamence v Oderských vrších oslavou 40 let od založení našeho turistického oddílu. **Náš oddíl vznikl 7. listopadu v roce 1979, proto se jmenujeme Sedmička.** Sídíme celou dobu své činnosti v Ostravě-Porubě.

Přijeli jsme na chalupu v pátek, abychom postupně začali připravovat vše na sobotní oslavu. Nejdříve jsme začali vařit hovězí guláš pro všechny účastníky. Dále jsme dodělali narozeninový dort a připravili pamětní plakety pro všechny.

V sobotu ráno jsme vstali brzy, aby bylo vše na jedenáctou připraveno, jelikož to byl oficiální začátek našeho srazu. Všichni nově příchozí dostali výroční tričko a pak už se vesele bavili. My jsme

s Francinem, Marcelem a Špuntem připravili dřevo na večerní oheň a zároveň nasbírali smůlu na výrobu slavnostní fakule. Poté, co se všichni sešli, ubytovali se a dali si společný oběd, tak jsme vyrazili ven, kde jsme udělali společný nástup.

Sraz jsme zahájili oddílovým pokřikem a Pusa nám vysvětlila, co bude na programu. Čekal nás tradiční pětiboj. Ten se skládal ze stavby stanu, uzlařské regaty, morseovky, přesekávání polínka a přepalování povázku. Jelikož strašně foukalo, tak jsme přepalování povázku vynechali a zatloukali jsme hřebík. Po zvládnutí všech disciplín jsme se odebrali zpět do chlupy, kde nás čekal dotazník od Pusy a také krásný a výborný narozeninový dort ke kávičce nebo čaji. Potom už byl prostor

pro zábavu, prohlížení fotek a vzpomínání na to, co jsme v oddíle zažili.

Po setmění nastal čas přemístit se ven a zapálit slavnostní oheň. Oddílový prapor nesl Pírec a slavnostního zapálení se chopil náš dlouholetý hlavní vedoucí Honza. Všichni pod vedením Pusy napochodovali k ohni, svoji účast jsme potvrdili podpisem na pamětní arch papíru. U ohně jsme si zazpívali Červená se, line záře a Nezácháze, slunce. Potom jsme všichni dostali upomínku a pamětní plaketu. Nevěděli jsme, kolik nás je, tak jsme se spočítali a došli k číslu 39 a dva psi.

Opět jsme se vydali do chalupy, kde už plynule pokračovala zábava. Někteří se dívali na fotky, jiní zpívali u kytar a ostatní si jen tak užívali toho, že jsme spolu.

Jelikož většina odjela již v noci, tak jsme se ráno sešli v malém počtu v jídelně, posnídali a dojídali guláš. Postupně jsme uklidili celou chalupu a plni krásných dojmů a vzpomínek jsme se kolem oběda všichni odebrali ke svým domovům.

Ivana Černíková-Pusa,
TOM Sedmička, Ostrava

Sychravý, podzimní víkend jako by přímo vyzýval k zatopení ve středověké sušárně ovoce v Oparenském mlýně. To jsme také hned po příjezdu udělali.

Přišli jsme až za tmy. Kluci vyrazili na dřevo, dívky se odvážně pustily do krájení jablek a hrušek. Když totiž sušárnu roztopíte v pátek večer, naložíte ji ovocem, topíte celou noc, druhý den a ještě jednu noc, můžou si děti v neděli odvést celý pytlík křížal. **Nám moc chutnaly.**

A pokud se zúčastníte hezkého environmentálního programu, budete mít navíc křížaly ve vlastnoručně pomalovaných plátěných pytlících.

Děkujeme partě kolem Helenky Podroužkové za příjemný víkend plný aktivit, her a zajímavostí z života před mnoha staletími.

*Zdeněk Šmída,
TOM Chippewa, Česká Lípa*

Na křížaly do

Mňam!

První akce Ještěrek

V sobotu 26.10.2019 proběhla za takřka letního počasí naše historicky první akce – pro veřejnost. Uspořádali jsme odpoledne plné dlabání dýní, dlabání dobrot a přátelského setkání všech věkových kategorií. Kdo chtěl, mohl si na ohni opéci buřtíka. Děti si po náročném dlabání ještě vymalovaly tematické obrázky a některé odvážně vyrazily posbírat 7 podpisů od lidí, které vlastně vůbec neznaly. Mnozí si u nás dýně zamluvili a na místě si mohli vybrat z různých velikostí a tvarů. K dobré náladě příchodům pomohl svařák, káva a čaj, pavoučí jednohubky, skořicové ještěrky a oranžový perník. Poděkování patří městu Jesenice za propůjčení areálu kempu. Dále všem, kteří nám s akcí pomohli včetně občerstvení a propagace a hlavně všem, kteří přišli a dobře se bavili. Na pamětní list se podepsalo 54 dospělých i dětí + 2 pejsci. Z akce, které se zúčastnilo asi 60 lidí, máme i přes jednu odcizenou lucernu dobrý pocit a určitě ji příští rok zopakujeme.

*Vít Procházka,
TOM Ještěrky, Jesenice*

*Srdečně vítáme spolkové nováčky,
a přejeme, ať jim oddíl šlape!*

redakce

Foto Nikola Tomková, Vladka Kejlová a Jitka Procházková.

**Tomík č. 112,
listopad 2019
Zvláštní vydání
k třiceti letům svobody.**

Časopis turistických oddílů mládeže.

Vydává Asociace TOM ČR
s podporou Ministerstva školství,
mládeže a tělovýchovy ČR

Redakce:

ústředí Asociace TOM,
ulice Palackého 325,
252 63, Roztoky.

Tel. 220 910 460, 220 910 314

mobil: 777 322 785

E-mail: ustredi@tom.cz,

www.a-tom.cz

Číslo do tisku připravili:

Jiří Chour, Tomáš Novotný,

Zuzana Antoňová, Petr Balcer,

Grafika: Jiří Chour

ostatní fotografie: oddíloví vedoucí

Příspěvky a fotografie vedoucích jsou
zveřejňovány bez nároku na honorář
a vracejí se jen na vyžádání.

Náklad 700 výtisků.

Vydání tohoto čísla podpořil

Klub českých turistů.

**Pozor,
uzávěrka
příštího čísla je již
28. prosince 2019 !**

Letní sraz v Mikulášovicích

Milí přátelé,

do přehledu oddílových akcí si již můžete zapsat termín letního srazu 2020. Ten proběhne **od 7. do 12. 7. 2020 v Mikulášovicích v Ústeckém kraji ve Šluknovském výběžku**. Sraz pořádá TOM Stopaři v čele s Tomášem Fúskem. Centrum srazu je přímo na hranici dvou národních parků. Na české straně hranice je to Národní park České Švýcarsko a na německé je to Nationalpark Sächsische Schweiz.

(ústř)

Podzimní gruntování na Kamence

Podzim je nejnáročnější období, kdy je třeba připravit základnu na zimu. Tentokrát jsme si s oddílem Šlápoty mákli a uspořádali několik podzimních brigád. Práce bylo mnoho. Obrovské pozemky vyžadují péči, a tak jsme se domluvili a pracovalo se tak dlouho, pokud to počasí a světlo dovolilo. Někdy nás bylo deset, jindy třeba jen čtyři. Stihli jsme udělat vše, co bylo potřeba. Opravovaly se a betonovaly chodníky a betonové patky v altánku a u domu. Dělalí jsme nátěry oken, verandy, nátěry laviček, lavic a turistických map. Severní strany plotu jsem nastříkali prostředkem proti mechu. Do toho přišla

vichřice, a tak se uklízelo vše, co nalétlo a popadalo. Pak už se finišovalo – na programu bylo sekání trávy, sběr spadaného ovoce, sběr a mulčování listů. Toho je tolik, že by se zaplnila snad celý traktorový vlek. Největší radost máme ale z generálního úklidu prostoru za základnou. Pořezal se zbytek dříví, naplnil se užasný nový dřevník. Odvezli jsme spoustu stavební sutě a materiál, který tam zůstal po rekonstrukci stodoly. No a v domě nás čekala okna, podlahy, vysávání a praní záclon a závěsů.

*Pavel Vaňásek,
TOM Šlápoty, Vítkov*

Vsetínští Skorci sázeli stromky

Druhý týden v říjnu pracovali tomíci na zalesnění Polany. TOM Skorci ve spolupráci se správcem Polany Jiřím Homolkou vyzvedli stromky společně s ochranným pletivem a ochranným nátěrem v místní školce Městských lesů. Další den se děti pustily do sázení stromků, natírání proti okusu zvěře a nakonec vyro-

bily ochranné plátky pro právě zasazené stromky. Cílem výsadby je zmlazení polanského horského lesa v jedlo-bukovou podobu.

Večer je čekalo opékání špekáčků. V neděli po dokončení prací ještě výprava na rozhlednu Súkenická u česko-slovenské hranice poblíž Bumbálky.

Jiřímu Homolkovi a oddílu TOM Skorci ze Vsetína děkujeme za dobrou práci.

(ústř)

VY

ZVĚ

Bezmála dvě stovky tomíků se sjely do Hradce Králové na tradiční Vyzvědače, které pořádá oddíl TOM Dakoti z České Lípy. Účast byla parádní, a to ještě nedorazily dva oddíly, které v jiných letech o trofej zvanou Větev pravidelně bojují.

Sobotní herní den byl rozdělen do čtyř kol, kdy v každém vyzvídalo v uličkách krásného Hradce šest družinek. Postupně s houstnoucí tmou a klesající teplotou nastupovali starší a starší tomíci a na úplný závěr si hru zahrála i partička výběru LTŠ, která Vyzvědače využila jako svůj sraz.

Večerní vyhlášení za bujarého veselí gradovalo až k burácení, když byl určen vítěz Vyzvědačů - kladenští Roháči! Sláva jim, Větev si zaslouženě odvážeji k sobě do klubovny. Akce Vyzvědači je velmi oblíbená proto, že nejde jen o hru v městském prostředí, kdy si tomíci zahrají na špiony, zažijí dobrodružství i strach na místě možná nečekaném. Příjemné je setkání i pro řady vedoucích, kdy si spolu mohou po večeru potkat a popovídat. Pokud vás zajímají přesné výsledky či články od aktérů, sledujte www.tom-dakoti.cz.

Fotky na <https://www.zonerama.com/TOM-DAKOTI/Album/5767857>.

DA

*Tomek Hurt,
TOM Dakoti,
Česká Lípa*

ČI

